

Expunere de motive

Activitatea în cadrul unităților stabilite de instituțiile abilitate ale statului drept locuri de deținere este condusă de norme imperative, create cu scopul de a asigura un climat de liniște și siguranță în comunitate, concomitent cu privarea de libertate a unor persoane care au încălcat legea și au afectat negativ siguranța cetățenilor. Totodată, acestor persoane private de libertate li se asigură drepturile prevăzute de legislația românească și cea internațională, încercându-se de asemenea recuperarea și reintegrarea lor în societate.

Deținerea în locurile special amenajate de autoritățile statului trebuie pusă permanent sub lupa legalității, a respectării drepturilor omului, a asigurării accesului la învățătură, cultură, muncă, sănătate, dezvoltare individuală, informare și participare la viața de cetățean, dreptul la hrană, la asistență sanitară, dreptul la vizite, corespondență etc.

Judecătorul de supraveghere a privării de libertate veghează și controlează asigurarea legalității în executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, prin exercitarea atribuțiilor stabilite în cadrul Legii nr. 254/2013. Chiar dacă activează în principal în incinta penitenciarelor, judecătorul de supraveghere a privării de libertate are în competență și situația din centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea Poliției Române, exercitându-și atribuțiile legale inclusiv în aceste locuri.

În mod eronat și de neînțeles pentru un stat ce clamează grija pentru respectarea drepturilor omului, ultimele modificări a legii au introdus dreptul procurorului de a dispune după bunul plac de persoana privată de libertate, în sensul interzicerii dreptului la vizită și dreptului la muncă.

Conform articolului 7 din Lege, restrângerea unor drepturi rezultă inerent din rațiuni de menținere a siguranței deținerii. Ori, este cert că în actuala formă a legii procurorul de supraveghere a urmăririi penale dispune fără limite de persoana celui reținut sau arestat, având la îndemână o pârghie de constrângere care poate fi folosită pentru obținerea unor mărturisiri sau denunțuri forțate ori ca formă de pedepsire pentru lipsa de cooperare în ancheta penală.

Această pârghie i-a fost pusă la dispoziție procurorului tocmai de către legiuitor, prin prevederile din art. 110 alin. (2), art. 112 alin. (1) și alin. (2) ale Legii 254/2013, cu completările și modificările ulterioare.

Aici nu se pune problema de rațiuni de menținere a siguranței deținerii, ci de rațiuni de anchetă penală ce exced limitelor rezonabile.

Actuala reglementare legislativă care permite intervenția procurorului care supraveghează sau efectuează urmărirea penală este nejustificată și nu poate avea drept consecință decât prelungirea activităților judiciare peste limita legală.

În astfel de condiții se poate concluziona că se urmărește de fapt obținerea unor probe prin mijloace neloidale, ba chiar în afara legii, respectiv a Codului de Procedură penală.

Intervenția procurorului în ceea ce privește administrarea locurilor de deținere creează suspiciunea unei ingerințe nepermise a acestuia și înfrângerea principiilor de drept penal.

Ca expresie a umanismului dreptului penal, legiuitorul a fost și este preocupat ca cel privat de libertate să nu suporte mai multe consecințe ale aceleiași fapte săvârșite, sens în care detenția preventivă, în oricare din formele ei, constituie ea însăși o „pedeapsă”.

În doctrina franceză, dar și în cea românească, principiul loialității are un rol determinant în materie penală. El este consacrat *in terminis* de Codul de Procedură Penală în art. 101, ca urmare a propunerilor *de lege ferenda* venite din partea doctrinei și jurisprudenței.

În dreptul francez, principiul loialității a fost definit ca regula potrivit căreia este interzisă utilizarea unor mijloace, strategii, tertipurii ce au ca scop administrarea cu re-credință a unui mijloc de probă sau care are ca efect provocarea comiterii unei infracțiuni, în vederea obținerii unui mijloc de probă, dacă prin aceste mijloace se aduce atingere demnității persoanei ori drepturilor acesteia.

Codul de Procedură Penală al României din 1968 nu prevedea *expressis verbis* principiul loialității în administrarea probelor, dar art. 68, intitulat „Interzicerea mijloacelor de constrângere”, a determinat doctrina să considere că în acest caz este vorba de principiul loialității.

Astfel, art. 68 alin. (1) prevedea că „este oprit a se întreprinde violențe, amenințări ori alte mijloace de constrângere, precum și promisiuni sau îndemnuri, în scopul de a se obține probe”. S-a susținut că probarea unei fapte nu poate fi realizată prin mijloace incompatibile cu demnitatea umană, indiferent de infracțiunea care se dorește a fi probată și indiferent de pericolozitatea infractorului.

Dispozițiile art. 101 alin. (1) din Codul de Procedură Penală sunt identice cu cele ale art. 68 alin. (1) din Codul de Procedură Penală din 1968. În esență, acestea interzic folosirea mijloacelor de constrângere, a violențelor, amenințărilor, a promisiunilor sau îndemnurilor în scopul obținerii de probe. Este vorba de așa-numita justiție negociată, care este contrară unei justiții principiale.

Așadar, intervenția procurorului în forma reglementată în prezent în Legea 254/2013 nu poate fi înțeleasă decât din această perspectivă, anume aceea a exercitării unor presiuni asupra persoanei inculpate într-o cauză penală, prin intermediul pârgghiilor pe care legea de executare a pedepselor le permite la acest moment.

Din punct de vedere teoretic, menținerea legăturii cu familia este imperativ a fi respectată, în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra stării fizice sau psihice a persoanei încarcerate. Șocul psihologic al privării de libertate asupra moralului ființei umane a făcut subiectul a numeroase studii de specialitate, iar scopul reeducării unui infractor nu poate fi atins prin măsuri brutale și cauzatoare de traume.

Pe plan european, dreptul la vizită este garantat și nu poate fi restricționat decât în cazuri temeinic justificate. Chiar și așa, o vizită săptămânală este minimul admisibil în toate statele democratice.

Legislația daneză prevede că " *Dacă judecătorul a hotărât să fiți pus în regim de izolare, trebuie să vi se dea voie să primiți o vizită cel puțin o dată pe săptămână, dacă este posibil. Vizita nu poate dura mai puțin de o oră.* "

(<https://www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2018/10/anholdelse-rumaensk.pdf>).

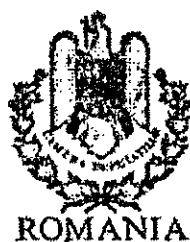
Observăm deci un aspect foarte important, anume acela că vizitele sunt permise cel puțin o dată pe săptămână, chiar și în condițiile unui regim de izolare.

În Austria, prevederile sunt asemănătoare: " *Fiecare persoană aflată în arest preventiv are dreptul să primească vizitatori de două ori pe săptămână.* "

(https://eustice.europa.eu/content_rights_of_defendants_in_criminal_proceedings_-_169-AT-maximizeMS-en.do?clang=ro&idSubpage=2).

Legislația franceză este și mai permisivă: " *Persoanele aflate în arest preventiv pot beneficia de cel puțin trei vizite pe săptămână, persoanele condamnate pot beneficia de cel puțin o vizită pe săptămână.* "

(http://www.justice.gouv.fr/art_pix/RFC_Guide_Je_suis_en_detention_V7_FINAL_ROM.pdf).

Legea română instituie, prin articolul 247 alin. (6) din Regulamentul de aplicare a Legii 254/2013, acordarea unui număr de 4 vizite /lunar pentru arestații preventiv majori și 6 vizite/lunar pentru cei minori. Se specifică și în articolul 247 alin. (1) din același Regulament că aceste vizite sunt destinate asigurării legăturii cu familia, precum și cu alte persoane sau diverse organizații.

Revenind la prevederile din Lege prin care procurorul de supraveghere este îndrituit să dispună asupra acordării/neacordării dreptului la vizită, apreciem că riscul de comitere a unor abuzuri este evident, iar o justificare logică nu poate să subziste. Chiar dacă am presupune că acordarea unei vizite ar putea da posibilitatea unui arestat preventiv să transmită familiei un mesaj sau o instrucțiune ce poate afecta ancheta, asemenea ipoteză este înlăturată tocmai prin aceea că un asemenea mesaj se poate transmite și prin intermediul unei convorbiri telefonice, domeniu reglementat în cadrul art. 246 din Regulament și care nu este supus dispozițiilor discreționare ale procurorului. Ar trebui să nu excludem nici dreptul la corespondență, unde există de asemenea posibilitatea de a se transmite un mesaj într-un limbaj codificat prestabilit.

În consecință, concluzionăm că restricționarea dreptului la vizită de către procuror nu are nici o legătură cu respectarea drepturilor garantate de lege și nici cu siguranța locului de deținere, ci este doar un mijloc legal de comitere a unor anchete abuzive.

Aceeași situație este și în cazul activităților lucrative desfășurate în Centrele de Reținere și Arestare Preventivă. Este de neacceptat ca organul de anchetă să aibă drept de decizie în privința recrutării unui arestat la muncă sau să ia decizii cu privire la retragerea acestui drept, așa cum se stipulează în articolul 112 din Lege. Ca atare, este obligatoriu să se face o distincție clară între competențele organelor de anchetă și cele ale administrației locului de deținere.

Pentru toate aceste considerente, se impune cât mai urgent ca aceste atribuții conferite procurorului de supraveghere să fie trecute în competența judecătorului de supraveghere a privării de libertate. Acesta are atât un rol de asigurare a legalității executării măsurii privative de libertate, cât și un rol activ de verificare a legalității activităților personalului, de cunoaștere și limitare a eventualelor încălcări ale normelor executive de către instituție și funcționari.

Un alt aspect pe care îl apreciem ca fiind nerealist și necesită modificare este cel referitor la perioada maximă în care un arestat preventiv poate fi ținut să muncească în incinta Centrelor de Reținere și Arestare Preventivă din subordinea M.A.I.

ROMANIA

Conform prevederilor în vigoare, perioada nu poate depăși 6 luni, ceea ce este total insuficient și nereproductiv. Activitatea lucrativă din cadrul aresturilor poliției presupune servirea mesei pentru ceilalți reținuți și arestați, precum și activități de curățenie, iar munca este neremunerată.

Regulamentele în vigoare nu prevăd beneficii suficient de substanțiale încât să cointereneze persoanele private de libertate să accepte să muncească în folosul locului de deținere.

În afară de certitudinea că ar beneficia de o oarecare stabilitate în privința locului în care este deținut, cel arestat nu are vreun interes de a rămâne să muncească în incinta Centrului de Reținere și Arestare Preventivă, iar recrutarea unor arestați preventiv în acest sens este o misiune foarte dificilă. Ca atare, am propus extinderea perioadei în care un arestat poate să muncească în cadrul C.R.A.P. de la maxim 6 luni la maxim 12 luni, modificând articolul 115 alin. (2) din Lege, înlocuind totodată avizul procurorului cu avizul judecătorului de supraveghere a privării de libertate.

Proiectul are la bază experiența unor persoane ce au lucrat în domeniul de referință, fiind ancorate în realitățile ce derivă din punerea în aplicare a Legii și Regulamentului de aplicare.

INIȚIATORI:

1. DEPUTAT GEORGE NICOLAE SIMION _____

2. DEPUTAT Georgel Badiu _____

LISTA

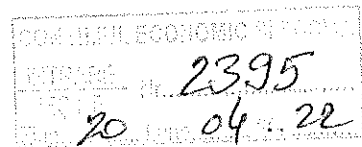
Susținătorilor propunerii legislative - „Proiect de Lege
 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254 din 19 iulie 2013
 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate
 dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal”

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1	SIMION GEORGE	AUR	
2	Badiu Georgel	AUR	
3	Rusu Daniel Ghe	AUR	
4	Sucu Sebastian	AUR	
5	Scirnic Liana	AUR	
6	Focsa Dumitu Violet	AUR	
7	SORIN MUNCACIU	AUR	
8	Enachi Razis	AUR	
9.	VITUS PRUMESCU	AUR	
10	Volodari Boris	AUR	
11.	Gradinaru Dada	AUR	
12.	DUMITRU FLUCUS	AUR	
13.	STOICA CIPRIAN-TITI	A.U.R.	
14.	CHELARU MIRCI	AUR	

LISTA

Susținătorilor propunerii legislative - „Proiect de Lege
 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254 din 19 iulie 2013
 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate
 dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal”

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
15.	ACATRÎNEI DOREL	AUR	
16.	SERBAN CRISTINA	AUR	
17.	Juăcută Cristian	AUR	
18.	ALBĂȘTEANU MIHAIL	AUR	
19.	Lucian Florin Pușcoșu	AUR	
20.	COLEȘA IULIAN	AUR	
21.	ANINA ABRAM GEORGE	AUR	
22.	POP DARIUS	AUR	
23.	CIOROMELEA VALERIU - LICI	AUR	
24.	ADRIAN CĂTANĂ	AUR	
25.	Bușnic Andrei	AUR	
26.	LAGY VASILE	AUR	

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Camera Deputaților

Senat

LEGE

pentru modificarea și completarea Legii nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

ART. I

Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare se modifică și se completează după cum urmează:

1. Alineatul (2) al articolul 110, se modifică și va avea următorul cuprins:

“(2) Limitarea dreptului persoanei arestate preventiv în cursul urmăririi penale de a primi vizite și de a comunica cu mass-media poate fi realizată doar de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate, motivat, la solicitarea procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.”

2. La articolul 112, alineatele (1), (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

(1) Persoanele aflate în centrele de reținere și arestare preventivă pot presta muncă neremunerată, la cererea lor, în interesul locului de deținere, cu acordul judecătorului de supraveghere a privării de libertate și cu informarea procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

ROMANIA

(2) Persoanele aflate în centrele de reținere și arestare preventivă pot fi retrase de la muncă din motive ce privesc organizarea internă a locului de deținere ori în cazul în care este pusă în pericol siguranța centrului, cu informarea judecătorului de supraveghere a privării de libertate și a procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(3) Selectarea pentru muncă a arestaților preventiv, precum și retragerea acestora de la muncă se dispun exclusiv prin decizie a șefului centrului de reținere și arestare preventivă.

3. Alineatul (2) al articolului 115, se modifică și va avea următorul cuprins :

(2) Persoanele arestate preventiv aflate în curs de judecată care au fost selecționate pentru a presta activități în interesul centrului pot fi menținute, cu acordul lor și cu avizul judecătorului de supraveghere a privării de libertate, pe o perioadă de maximum 12 luni, în centrul de reținere și arestare preventivă.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

Președintele Camerei Deputaților,

Președintele Senatului,